

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри технології
виробництва продукції
тваринництва, професор
_____ А.А. Поліщук
«__» _____ 2021 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
«Технологія виробництва продукції тваринництва»

для здобувачів вищої освіти

спеціальності – 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Освітньо-професійна програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

галузі знань – 20. Аграрні науки і продовольство

ступеня вищої освіти – Бакалавр

Програма початкової практики «Технологія виробництва продукції тваринництва» для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 204 „Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”, освітньо-професійна програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, галузі знань 20. Аграрні науки і продовольство, ступеня вищої освіти «Бакалавр».

Розробники:

Поліщук А. А.– завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Усенко С.О. – професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва, кандидат біологічних наук.

Чухліб Є.В., старший викладач кафедри технології виробництва продукції тваринництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Програма навчальної практики «Технологія виробництва продукції тваринництва» розроблена на підставі наскрізної програми практики здобувачів вищої освіти зі спеціальності 204 „Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”, галузі знань 20. Аграрні науки і продовольство ступеня вищої освіти «Бакалавр», затвердженої науково-методичною радою спеціальності „Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва” «04» вересня 2020 р. , протокол №1.

Програма практики затверджена на засіданні кафедри Технології виробництва продукції тваринництва

Протокол від «30» серпня 2021 року №1

Погоджено:

Керівник виробничої практики

_____Браславець Т.М.

ВСТУП

Навчальна практика «Технології виробництва продукції тваринництва» необхідна для ознайомлення здобувачів вищої освіти з питаннями розведення, годівлі та утримання сільськогосподарських тварин, наукових основ одержання від них максимальної кількості високоякісної продукції та зниження її собівартості. Вона є важливим етапом підготовки фахівців в межах майбутньої спеціальності та досвіду самостійної роботи.

Складовою частиною навчального плану підготовки технолога з виробництва і переробки продукції тваринництва освітнього ступеня «Бакалавр» є навчальна практика «Технологія виробництва продукції тваринництва».

Вона проводиться у відповідності з навчальним планом та графіком навчального процесу на 2 курсі у 2 семестрі.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика – обов’язковий елемент фахової підготовки, тому присутність здобувачів вищої освіти на ній обов’язкова. На початку навчальної практики керівник від вищого навчального закладу знайомить здобувачів вищої освіти з правилами безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки та загальними правилами поведінки під час перебування на фермі, лабораторії, аудиторії, про що здобувачі вищої освіти розписуються в листку інструктажу. Крім цього, керівник практики знайомить здобувачів вищої освіти із її змістом, метою та завданням, а також методами і критеріями оцінювання.

Навчальна практика включає такі форми роботи:

- екскурсії у провідні господарства по тваринництву;
- знайомство з породно-віковим складом сільськогосподарських тварин і птиці;
- оцінювання тварин та птиці за показниками продуктивності;

- перевірка індивідуальних завдань, що проводиться на кафедрі «Технології виробництва продукції тваринництва» Полтавської державної аграрної академії.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета навчальної практики - ознайомлення здобувачів вищої освіти з традиційними, промисловими та новітніми технологіями виробництва продукції тваринництва, що застосовуються у галузях скотарства, свинарства, вівчарства та козівництва, птахівництва, конярства, кролівництва і звірівництва, а також бджільництва та аквакультури. Набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок у виробничих процесах, що використовуються на тваринницьких фермах, птахофабриках, рибницьких господарствах та пасіках.

Завдання навчальної практики: оволодіти та закріпити на практиці отримані теоретичні знання основних технологій утримання, годівлі, напування і видалення гною на фермах де утримуються різні види сільськогосподарських тварин і птиці. Знати особливості діяльності ставових рибницьких господарств та пасік.

Компетентності:

знання:

- мати спеціалізовані знання щодо основних технологічних процесів з виробництва молока, яловичини, свинини, вовни і баранини, харчових яєць та м'яса птиці різних видів, кумису а також вирощування товарної риби та продукції бджільництва.

- засвоїти потоковоцехову технологію з виробництва молока та технологічні процеси у цехах: сухостою, отелу ,виробництва молока. Користуючись довідниковою літературою вміти визначити: жирність, кислотність, густоту молока та його гатунок.

- розрахувати абсолютний, середньодобовий, відносний прирости сільськогосподарських тварин, визначати категорії їх вгодованість за життя.

- засвоїти найпоширеніші технології виробництва молока і яловичини, їх особливості і розробити заходи щодо здешевлення отриманої продукції.

- визначати породні особливості свиней, методи їх розведення, особливості годівлі до різних кондицій. Мати знання щодо основних технологій штучного осіменіння, отримання приплоду і особливостей його вирощування, дорощування та відгодівлі.

- вміти розраховувати схему руху поголів'я тварин та визначити типи обладнання на фермах.

- мати спеціалізовані знання щодо основних показників робочих якостей коней, основ їх використання.

- вміти визначити: силу тяги, швидкість руху, витривалість, величину виконаної роботи та потужність тварин різних порід. Знати види запряжок, правила запрягання коней. Вивчити будову, розміри і призначення кінської зброї та її окремих елементів. Знати технологію виробництва кумису та його лікувальні властивості. Вивчити критерії оцінювання м'ясної продуктивності коней, сортове розрубання туш. Засвоїти загальну характеристику видів кінного спорту, особливості суддівства під час змагань та визначення переможців.

- оволодіти спеціалізованими термінами щодо основних технологічних процесів у виробництві харчових яєць та м'яса сільськогосподарської птиці різних видів.

На практиці освоїти технології комплектування, утримання та годівлі батьківського стада сільськогосподарської птиці різних видів, технології одержання, сортування, зберігання та підготовки інкубаційних яєць до штучної інкубації, температурного та вологісного режимів інкубації, вирощування ремонтного молодняку, його відгодівлі на м'ясо, одержання харчових яєць.

- вміти визначати породні особливості кролів, знати класифікацію за їхньою продуктивністю. Мати знання щодо технологій їх утримання,

годівлі, напування та видалення гною. Оволодіти технологією забою тварин та отримання продукції як у кролівництві, так і у звірівництві.

- мати спеціалізовані знання з визначення виду риб, які використовують для одержання товарної продукції, володіти теорією і практикою проведення нерестової компанії, розраховувати кількість рибопосадкового матеріалу та кормів для вирощування риби, скласти план виробничих процесів.

- оволодіти спеціалізованими матеріалами щодо технологічних процесів з виробництва меду та продуктів бджільництва. Знати конструкцію різних типів вуликів та спеціальне обладнання для роботи на пасіці. Засвоїти та вміти визначити породні особливості бджіл районуваних в Україні. Мати поняття про кормову базу бджільництва, а також нектаропродуктивність рослин. Вміти проводити весняну ревізію бджолосімей та їх підготовку до головного медозбору.

- мати практичні знання з годівлі і утримання тварин та птиці різних статевих вікових груп. Визначити якість і кормову цінність кормів усіх груп, обирати технології та організувати заготівлю зберігання сіна, сінажу, силосу. Користуючись довідниками, сучасними комп'ютерними програмами, вміти розраховувати потребу в кормах для тварин і птиці різних видів та статевих вікових груп, беручи до уваги рівень їхньої продуктивності.

- ознайомитись з особливостями організації племінної роботи на тваринницьких формах та птахофермах. Знати основні положення інструкцій з бонітування сільськогосподарських тварин та птиці з метою визначення їхньої племінної цінності.

- визначити спеціалізацію підприємств та розраховувати об'єми виробництва тваринницької продукції.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальним планом на проведення навчальної практики «Технології виробництва продукції тваринництва» відведено 180 годин, які розподіляються за темами відповідно до наведених даних в таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл навчального часу за видами занять навчальної практики «Технологія виробництва продукції тваринництва»

№ з\п	Тема, завдання заняття	Кількість годин		
		всього	аудиторна	самостійна робота
1	2	3	4	5
1	Ввідний інструктаж по техніці безпеки під час проходження навчальної практики. Ознайомлення з програмою практики. Вивчення здобувачами вищої освіти традиційних та новітніх технологій виробництва продукції тваринництва у галузях: скотарство, свинарство, вівчарство та козівництво, птахівництво, конярства, кролівництва та звірівництва, а також бджільництва та аквакультури. База практики – кафедри факультету «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва».	12	6	6
2	Опанувати методи визначення конституції та екстер'єру великої рогатої худоби. Ознайомитися з технологіями доїння корів, обліку та організації первинної обробки молока. Проведення аналізу раціонів годівлі тварин різних статевікових груп. Знайомство з системою та способами утримання, нумерацією тварин. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», ТОВ АФ «Петрівське» Полтавського району.	12	6	6
3	Ознайомлення з поголів'ям та структурою стада, планами виробництва молока та їх виконанням, організацією праці та структурою управління ферми. Вивчення організації заготівлі силосованих кормів.	12	6	6

	База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», ТОВ АФ «ім. Довженка» В.П. «Шишацька».			
4	Вивчення фізіологічних основ відтворення сільськогосподарських тварин. Опанування сучасних методів відтворення тварин на прикладі роботи ПАТ «Полтаваплемсервіс». Спількування з провідними фахівцями в галузі скотарства. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», ПАТ «Полтаваплемсервіс».	12	6	6
5	Ознайомлення з сучасним технологічним обладнанням для ефективного свинарства навчально-наукової лабораторії. Аналіз різних технологій виробництва свинини. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», навчально-наукова лабораторія ПДАА.	12	6	6
6	Оцінка відтворювальних якостей кнурів і свиноматок, їх аналіз. Ознайомлення з різними технологіями штучного осемінення свиней. Виконання робіт із аналізу якості гамет, їх фарбування. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», Інститут свинарства і АПВ НААН.	12	6	6
7	Ознайомлення із сучасними методами використання батьківських форм основних порід свиней в системах гібридизації. Оволодіння основними методами оцінки м'ясосальної продукції. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», Інститут свинарства і АПВ НААН.	12	6	6
8	Вивчення видового та породного складу сільськогосподарської птиці. Опанування методів оцінки конституції та екстер'єру. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», навчально-наукова лабораторія факультету ТВППТ.	12	6	6
9	Ознайомлення з правилами прийому інкубаційних яєць, їх передінкубаційною	12	6	6

	<p>обробкою. Вивчення технології інкубації яєць сільськогосподарської птиці різних видів, правил вибірки добового молодняку та його сортування і вакцинація.</p> <p>База практики – ПАТ «Полтава-інкубатор» м. Полтава.</p>			
10	<p>Ознайомлення з технологіями утримання, заводського тренування коней рисистих порід. Вивчення технологій годівлі та напування коней різних вікових груп. Спілкування з провідними фахівцями в галузі конярства.</p> <p>База практики- ДП «Конярство України» ДКЗ №62, Миргородського району Полтавської області.</p>	12	6	6
11	<p>Ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами годівлі та напування овець. Опанування технологій одержання доброякісної вовни та методів стриження овець. Вивчення та оцінка екстер'єру овець.</p> <p>База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», навчально-наукова лабораторія факультету ТВППТ.</p>	12	6	6
12	<p>Вивчення способів поліпшення племінних і продуктивних якостей кролів різного напрямку продуктивності.</p> <p>Визначення кількості і якості кормів та їх ефективне використання. Ознайомлення з прогресивними технологіями виробництва продукції кролівництва.</p> <p>База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», приватна кролеферма Павленка М.В., с. Філенково Чутівського району. Філіал Ізюмівського звірорадгоспу.</p>	12	6	6
13	<p>Опанувати роботу з інвентарем для виробництва товарного меду. Вивчити властивості та якості меду та воску. Ознайомитись з технологічними схемами виробництва і переробки продукції бджільництва.</p> <p>База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва»,</p>	12	6	6

	приватна пасіка Панасенка В.П., с. Бричківка Полтавського району.			
14	Вивчення видів риб, які використовують для одержання товарної продукції. Опанування технологій вирощування рибопосадкового матеріалу і товарної риби в типових ставкових рибницьких господарствах, а також водоймах різного призначення. Визначення рибопосадкового матеріалу та кормів для вирощування риби. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва», ставкові господарства Тахтаулівської сільської ради.	12	6	6
15	Перевірка виконання завдань, самостійної роботи. Підведення підсумків навчальної практики. База практики - кафедра «Технології виробництва продукції тваринництва».	12	6	6
Всього		180	90	90

4. Методичні рекомендації щодо проходження практики.

При проходженні навчальної практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

1. Дотримуватися правил техніки безпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки
2. Виконувати завдання практики та вести щоденник практики, в якому відмічати виконану роботу за кожен день і подавати керівнику практики для контролю.
3. Виконувати індивідуальні завдання.

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання передбачає написання **реферата та створення презентації, як за темою реферату, так і окремо**. Індивідуальне завдання дає змогу виявити рівень опрацювання основних питань теоретичного характеру основ фахової діяльності. Реферат виконується письмово і в обсязі 15-20 сторінок друкованого тексту стандартного формату. В роботі повинні бути виділені окремі питання відповідно обраної теми. Сторінки реферату нумеруються. Наприкінці роботи наводиться перелік використаних джерел, що оформляються згідно вимог ДСТУ 8302:2015. Реферат складається з титульної сторінки, змісту, тексту, з розмежуванням питань та виділенням жирним шрифтом назв питань та переліком використаних джерел.

Орієнтовні теми для написання реферату та створення презентації:

1. Історія, сучасний стан та перспективи розвитку скотарства в Україні та світі.
2. Роль Українських та закордонних вчених у розвитку скотарства.
3. Значення скотарства в народному господарстві України.
4. Основні форми господарств і ферм, що займаються виробництвом продукції скотарства.
5. Міжгосподарська і внутрішньогосподарська спеціалізація та агропромислова інтеграція, шлях зміцнення економіки скотарських господарств.
6. Класифікація худоби за краніологічними типами, ареалом поширення та напрямом продуктивності.
7. Походження худоби. Родичі великої рогатої худоби.
8. Біологічні та господарські особливості великої рогатої худоби.
9. Особливості екстер'єру, інтер'єру та конституції худоби різних напрямів продуктивності та їх зв'язок з функціями внутрішніх органів. Кількістю та якістю одержуваної продукції.

10. Біоенергетичне оцінювання конверсійних перетворень поживних речовин корму в продукцію тварин різних порід і типів.
11. Ідентифікація і реєстрація худоби.
12. Етіологія великої рогатої худоби.
13. Біологічне, технологічне і економічне оцінювання порід, що розводять в Україні.
14. Моделювання технологічних процесів у скотарстві.
15. Технологія вирощування і використання бугаїв.
16. Технологія вирощування ремонтних телиць.
17. Технологія виробництва яловичини у молочному скотарстві.
18. Технологія спеціалізованого м'ясного скотарства.
19. Особливості організації технологічних процесів за умов радіоактивного забруднення.
20. Енергозбереження к скотарстві.
21. Історія розвитку свинарства в Україні
21. Розвиток свинарства в країнах світу
22. Сучасні тенденції і напрями розвитку галузі свинарства
23. Конституція та екстер'єр свиней
24. Типи свиней за напрямком продуктивності
25. Породи свиней, поширені в Україні
26. Породи свиней універсального напрямку продуктивності
27. Породи свиней м'ясного напрямку продуктивності
28. Породи свиней сального напрямку продуктивності
29. Методи розведення свиней
30. Використання інбридингу в селекційній роботі зі свинями
31. Використання гібридизації у свинарстві
32. Використанням зарубіжних порід свиней для поліпшення продуктивності вітчизняних порід
33. Оцінка фенотипу свиней за допомогою селекційних індексів
34. Відтворення поголів'я свиней

35. Використання штучного осіменіння у свинарстві
36. Проведення опоросу. Годівля та утримання підсисних свиноматок і поросят-сисунів
37. Вирощування поросят після відлучення у різні строки
38. Технологія вирощування племінного і ремонтного молодняку
39. Відгодівля свиней до м'ясної і беконної кондиції..
40. Походження овець та їх біологічні особливості, конституція і екстер'єр.
41. Дикі предки овець.
42. Народногосподарське значення керівництва.
43. Характеристика тонкорунних порід овець.
44. Характеристика напівтонкорунних порід овець.
45. Характеристика грубововнових порід овець.
46. Добір і підбір у вівчарстві.
47. Методи розведення у вівчарстві.
48. Годівля і утримання овець.
49. Характеристика продукції вівчарства.
50. Техніка розведення овець.
51. Механізація трудомістких процесів у вівчарстві.
86. Смужкова продуктивність овець.
52. М'ясна продуктивність овець.
53. Спеціалізація і концентрація у вівчарстві.
54. Походження кіз та їх біологічні особливості, конституція та екстер'єр.
55. Основні фізико-механічні властивості вовни.
56. Організація та техніка стрижки овець.
57. Бонітування овець різних порід.
58. Хвороби овець та кіз.
59. Біологічні особливості коней.
60. Походження, одомашнення, та еволюція коней.
61. Масті та відмітини коней.
62. Види алюрів коней.
63. Теорія та практика виведення нових порід коней.

64. Верхові породи та породні групи коней.
65. Характеристика легкозапряжних порід коней.
66. Характеристика важкозапряжних порід коней.
67. Види запряжок коней.
68. Використання коней на сільськогосподарських роботах.
69. Технологія виготовлення кумису.
70. Кінних спорт та туризм в Україні.
71. Лікувальна та профілактична верхова їзда (іпотерапія або райдтерапія).
72. Основні призи в конярстві.
73. Види та недоліки екстер'єру у коней.
74. Основні музеї конярства.
75. Утримання та годівля відлучених лошат.
76. Корми та особливості годівлі коней.
77. Характеристика приміщень для утримання коней.
78. Племінна робота у конярстві.
79. Значення продукції рибництва.
80. Розвиток та сучасний стан ставкового рибництва.
81. Зовнішня та внутрішня будова тіла риби. Особливості живлення риби.
82. Ріст і розвиток риби. Вікові групи риби. Особливості розмноження риби.
83. Характеристика риб родини корошових (короп, карась, лин, лящ, плітка).
84. Характеристика основних порід коропів.
85. Характеристика рослиноїдних видів риб (амур, товстолоб).
86. Характеристика риби родини лососевих (стальноголовий лосось, форель).
87. Характеристика риби родини осетрових (білуга, стерлядь, бестер).
88. Характеристика хижих риб (щука, сом, судак).
89. Нетрадиційні об'єкти ставкового рибництва (буфало, каналний сом).
90. Типи ставкових господарств.
91. Організація та улаштування ставкових господарств
92. Склад і властивості води ставів, попередження задухи риби. Природна

кормова база ставків та її поліпшення.

93. Нормована годівля риби. Використання штучних кормів.
94. Організація і проведення природного нересту коропа.
95. Біотехніка штучного відтворення риби.
96. Вирощування рибопосадкового матеріалу.
97. Проведення нагулу риби.
98. Підготовка зимувальних ставків та проведення зимівлі риби.

Перед виконанням індивідуального завдання здобувач вищої освіти знайомиться з літературними джерелами, вивчає ті чи інші питання, що стосуються обраної теми у фахових наукових виданнях, підручниках, інтернет ресурсах. Консультації щодо виконання реферату здобувачі вищої освіти можуть отримати у керівника навчальної практики.

Зміст реферату оформляється чітко, без повторів та відхилень від основної теми.

Захист індивідуальних завдань проводиться протягом навчальної практики, якщо тема заняття відповідає темі реферату.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється за бальною шкалою. Максимальний бал – двадцять п'ять.

6. Рекомендована література

Основна

1. Бусенко О.Т., Столюк В.Д., Могильний О.Й. та ін. / Технологія виробництва продукції тваринництва., 2005.- 475 с.
2. Нагаєвич В.М., Плахотник О.О., Голуб Н.Д., Бондаренко О.М. Практикум з технології галузі тваринництва., -2008.-164 с.
3. Машкін М.І. Технологія виробництва молока і молочних продуктів. / М.І. Машкін, Н.М. Париш. – К.: Вища освіта, 2006. – 351 с.
3. Базова контролююча програма для проведення тестового іспиту студентів /Л.М. Цищорський, Ю.В. Засуха. – К., 2004. – 34 с.
4. Біологія свиней: навчальний посібник/ Іванов В.О., Волощук В.М. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2013. – 384 с.
5. Герасимов В.І. Практикум із свинарства і технологій виробництва свинини / Герасимов В.І., Засуха Ю.Б., Нагаєвим В.М. та ін. - Харків : Еспада, 2003.–224 с.
6. Герасимов В.І. Свинарство і технологія виробництва свинини / Герасимов В.І., Цищорський Л.Н., Барановський Д.І. та ін. - Харків : Еспада, 2003.– 448 с.
7. Герасимов В.І. Технологія виробництва продукції свинарства / Герасимов В.І., Барановський Д.І., Хохлов А.М. та ін. – Харків : Еспада, 2010. – 424 с.
8. Довідник з виробництва свинини / за ред. В.П. Рибалка, В.І. Герасимова, М.В. Чорного. – Харків : Еспада, 2001. – 336 с.
9. Технологія виробництва продукції свинарства/ за загальною редакцією Хоменко М.П./ Підручник 3-е видання. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 336 .

10. Технологія виробництва продукції свинарства / За загальною редакцією Ю.В. Засухи та В.М. Волощука. – К, 2016. – 553 с.
11. Свинарство. Монографія. / За загальною редакцією В.М. Волощука. К. : – Аграрна наука, 2014. – 592 с.
12. Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці: [підруч. для студ. вищ. агр. навч. закл.] / Бесулін В.І., Гужва В.І., Куцак С.М. та ін.; за ред. В.І. Бесуліна. – Біла Церква, 2003. – 448 с.
13. Технологія виробництва продукції птахівництва: [підруч. для підготов. фах. вищ. агр. навч. закл.] / Бородай В.П., Сахацький М.І., Вертійчук А.І., Мельник В.В. та ін. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 360 с.
14. Кочиш И.И. Птицеводство: [учеб.] / Кочиш И.И. Петраш М.Г., Смирнов С.Б. – М.: Колос, 2004. – 407 с.
15. Производство куриных яиц / [Рябокоть Ю.А., Ивко И.И. Мельник В.А. и др.] под ред. Ю.А. Рябокоть. – Харьков: Эспада, 2005. – 304 с. Пигарев Н.В.
16. Технология производства продуктов птицеводства и их переработка / Пигарев Н.В., Столяр Т.Ф., Шумков Е.Г. – М.: Агропромиздат, 1991. – 343 с.
16. Рубан Б.В. Птицы и птицеводство: учебное пособие / Борис Васильевич Рубан. – Харьков: Эспада, 2002 – 520 с.
17. Даниленко Г.К., Топиха І.Н. та ін. Вівчарство. – К.: Урожай, 1989.- 200 с.
18. Інструкція з бонітування овець. Інструкція з ведення племінного обліку у вівчарстві та козівництві, Київ, 2003. – 155 с.
19. Козоводство / [А.И. Ерохин, В.В. Соколов, Г.А. Куц и др.] – М.: Изд-во МСХА, 2001.-208 с.
20. Герасимов В.И., Слинько и др. Мировой фонд лошадей и его использование. Монография.- Х.: Эспада, 2011. – 472 с.
21. Гопка Б.М., Скоцик В.Є., Павленко П.М., Колот В.І. Практикум з конярства: Навч. посібник.- К., 2011. – 384 с.
22. Гопка Б.М., Судай В.Д., Скоцик В.Є. Нетрадиційне конярство: Навч. посібник.- К.: Вища освіта, 2008. – 191 с.

23. Білий Л.А. Кролівництво. – К.: Вища школа, 1983. – 160 с. 1
24. Мирось В.В., Прядко О.П. Кролівництво. – К.: Урожай, 1988. – 160 с.
25. Ильина Е.Д., Соболев А.Д. Звероводство. – М.: Агропромиздат, 1990.–272 с.
26. Племінна робота. Довідник. / М.З.Басовський, В.П. Буркат, М.В.Зубець та ін. / За ред. М.В.Зубця, М.З.Басовського. - К: Урожай, 1995. – 440 с.
27. Степаняк І.В. Хутрові звірі (організація ферм, розведення, поширені хвороби.) –К.: Урожай, 1999. – 80 с.
28. Сысоев В.С., Александров В.Н. Кролиководство. – М.: Агропромиздат, 1985. – 272 с.
29. Тихонов М.П. Кролиководство. – К.: Урожай, 1974. – 192 с.
30. Галасун П.Т. Андрущенко А.І. Балтаджи Р.А. Інтенсифікація рибництва. – К.: Урожай, 1990. – 112с.
31. Привезенцев Ю.А. Интенсивное прудовое рыбоводство.–М.: Агропроимздат, 1991. – 368 с.
32. Товстик В.Ф. Рибництво. Навчальний посібник. – К.: ”Еспада”. 2004, 266с.
33. Шерман І.М., Краснощок Г.Г., Пилипенко Ю.В. Рибництво.– К.: Урожай, 1992. - 192 с.
34. Поліщук В.П. Бджільництво / Поліщук В.П. – К. : Вища школа, 2001. –287 с
35. Поліщук В.П. Бджільництво / Поліщук В.П. – Львів : Редакція журналу "Український пасічник", 2001. – 292 с.
36. Броварський В.Д., Багрій І.Г. Розведення та утримання бджіл / В.Д. Броварський, І.Г. Багрій К. : Урожай, 1995. – 220 с.
37. Лебедев В.И., Билаш Н.Г. Биология медоносной пчелы / В.И. Лебедев, Н.Г. Билаш – М.: Агропромиздат, 1991. – 239с.

Допоміжна

1. Ібатулін І.І. Вирощування ремонтного молодняка с.-г. тварин. / Ібатулін І.І., Сринов А.І., Цицюрський ЛМ. та ін. [за ред. Б.М. Гопки]. - К.: Урожай, 1993.-248 с.
2. Рибалко В.П. Генофонд, оцінка та використання свиней / Рибалко В.П., Буркат В.П., Березовський М.Д. // Асоціація "Україна". - К., 1994. - 86 с.
3. Походня Г.С. Інтенсифікація промислового свиноводства / Походня Г.С., Засуха Ю.В., Цицюрський Л.Н. и др. - К. : изд-во УСХА, 1994.- 464 с.
4. До історії розвитку свинарства на Україні / Нагаєвий В.М. // Вісник Полтавського державного с.-г. інституту. - 1999. - № 1. - С. 31 - 34.
5. Племінні ресурси України / за ред. М.В. Зубця, В.П. Бурката - К. : Аграрна наука, 1998.-336. с.
6. Походня Г.С. Теорія и практика воспроизводства и выращивания свиней
7. Пигарев Н.В. Практикум по птицеводству / Пигарев Н.В., Бондарев Э.И., Раецкий А.В. – М.: Колос, 1981. – 192 с.
8. Інкубація яєць сільськогосподарської птиці: методичний посібник/ [Бреславець В.О., Сахацький М.І., Стегній Б.Т. та ін.]; під ред. В.О. Бреславця. – Харків: Еспада, 2001. – 92 с.
9. Довідник птахівника / [Сахацький М.І., Івко І.І., Іонов І.А. та ін.]; під ред. М.І. Сахацького. – Харків, 2001. – 162 с.
10. Практикум з годівлі с.-г. тварин / [Ібатулін І.І., Панасенко Ю.О., Кононенко В.К., Столюк В.Д. та ін.] – К.: Вища освіта, 2003. – 432 с.
11. Фисинин В.И. Повышение эффективности яичного птицеводства / Фисинин В.И., Имангулов Ш.А., Кавтарашвили А.Ш. – Сергиев Посад, 2001. – 142 с.
12. Подстрешний О.П. Виробництво перепелиних яєць та м'яса: методичні рекомендації / О.П. Подстрешний. – Бірки, 2005. – 47 с.
13. Бакшеев П.Д., Наймитенко С.П. Поточное производство мяса кроликов. - М.: Колос, 1980. – 172 с.
14. Берестов В.А. Научные основы звероводства. – Л. Наука, 1985. – 477 с.

15.Калугин Ю.А. Кормление кроликов. – М.: Агропромиздат, 1985 – 112 с

16.Зайцев А.Г., Брусова З.А., Поляков К.С. Звероводство. – К.: Урожай, 1984.

- 120 с

17. Плотников В.Г., Фирсова Н.М. Разведение, кормление и содержание кроликов. – М.: Агропромиздат, 1989. – 223 с.
18. Рютова В.П. Болезни кроликов. – М.: Агропромиздат, 1985. - 142 С.
19. Тинаев М.И. Продукция кролиководства. – М.: Россельхозиздат, 1988. – 96 с.
20. Чудаков В.Г. Технология продуктов пчеловодства / Чудаков В.Г. – М. : Колос, 1979 с.
21. Таранов Г.Ф. Промышленная технология получения и переработки продуктов пчеловодства / Таранов Г.Ф. – М. : Колос, 1987. – 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Фахові журнали з молочної та м'ясної промисловості.
2. Сайти журналів «Тваринництво України», «Тваринництво сьогодні»
3. Наукові журнали з біології, генетики.

7. Форми та методи контролю

Формою семестрового контролю з навчальної практики є **диференційований залік**. Методи контролю відповідають видам роботи здобувачів вищої освіти:

- відвідування практики і ведення щоденника;
- розв'язання тестів;
- виконання індивідуальних завдань.

Здобувач вищої освіти в щоденнику навчальної практики записує в кінці кожного дня види і обсяги виконаних робіт. Після закінчення навчальної практики здобувачі вищої освіти подають щоденник викладачу – керівнику практики. Керівник навчальної практики робить письмовий висновок про виконання програми практики здобувачам вищої освіти у відповідному розділі щоденника.

8. Підведення підсумків практики

За результатами проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики виставляється **диференційований залік**, з урахуванням відвідування

практики і якості ведення щоденника, розв'язання тестів за змістом програми практики, виконання індивідуальних завдань. (таблиця 2,3).

Таблиця 2

Схема нарахування балів з навчальної практики

Відвідування практики і ведення щоденника	Виконання індивідуальних завдань	Всього балів
50	50	100

Таблиця 3

Шкала і критерії оцінювання індивідуальних завдань

Нарахування балів	Вимоги до індивідуального завдання
41-50	Реферат і презентація відповідає обраній темі та вимогам, щодо його написання.
31-40	Реферат відповідає обраній темі, але має деякі недоліки, щодо його написання; створена презентація, яка частково розкриває тему.
21-30	Реферат відповідає обраній темі, але має деякі недоліки в своїй структурі, створена презентація, але не зовсім відповідає вимогам.
11-20	Реферат частково відповідає обраній темі, але має недоліки, щодо його написання; відсутня презентація.
1-10	Реферат не відповідає вимогам за оформленням, завданням або структурою, відсутня презентація.

